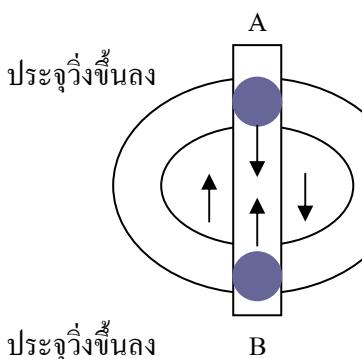

บทที่ 18 คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

18.1 ทฤษฎีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของแมกซ์เวลล์และการทดลองของเอริคซ์

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสนามไฟฟ้าตลอดเวลาหนึ่งวินาที ทำให้เกิดสนามแม่เหล็กพอกเกิดสนามแม่เหล็กจะเห็นวินาที ทำให้เกิดสนามไฟฟ้าเกิดต่อเนื่องกันตลอดเวลาและสนามแม่เหล็กกับสนามไฟฟ้าตั้งจากกันตลอดเวลาหากความเร็วโดยใช้กฎมือขวา และเกิดคลื่นแม่เหล็กในทุกที่ไม่ว่าจะเป็นที่ว่างตัวนำหรืออนุวน คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าทุกชนิดจะมีความเร็วเท่ากัน คือเท่ากัน $3 \times 10^8 \text{ m/s}$ แต่ความถี่ไม่เท่ากัน

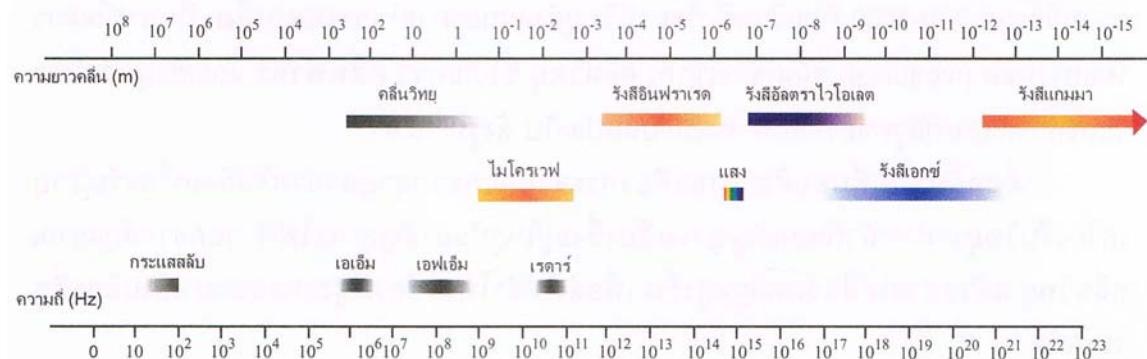
18.2 การแผ่กระจายของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากสายอากาศ

เมื่อประจุเคลื่อนที่ขึ้นลงด้วยความเร่งหรือความหน่วงจะแผ่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกมานทุกทิศทาง ยกเว้นหนึ่งอิเล็กทรอนิกส์ที่จุด A และ B

18.3 สเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

สเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า คือ แบบแสดงความถี่ หรือความยาวคลื่นต่างๆ ของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเรียงตามลำดับความถี่ เรียงจากความถี่น้อยที่สุดถึงความถี่มากที่สุด

รูป 18.1 ชนิดของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจึงเป็นคลื่นที่มีความถี่ตั้งแต่หลายสิบกิโลเฮิรตซ์ จนกระทั่งถึงรังสีเอกซ์หรือรังสีแกมมา ที่มีความถี่สูงมากๆ เมื่อความถี่เปลี่ยนไปคุณสมบัติของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้านั้นๆ ก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วยแต่ก็ยังมีคุณสมบัติร่วมกันอยู่คือมีอัตราเร็วเท่ากัน $3 \times 10^8 \text{ เมตร/วินาที}$

18.3.1 คลื่นวิทยุ

- ช่วงความถี่อยู่ในช่วง $10^6 - 10^9$ เฮิรตซ์
- คลื่นวิทยุความถี่ตั้งแต่ ๕๓๐ - ๑๖๐๐ กิโลเฮิรตซ์ สถานีวิทยุจะส่งออกอากาศในระบบ A.M.
- ช่วงความถี่ที่ต่ำกว่าช่วง ๕๓๐ - ๑๖๐๐ กิโลเฮิรตซ์ เรียกว่าคลื่นยาว ความถี่ที่สูงกว่านี้เรียกว่าคลื่นสั้น

4. ช่วงความถี่จาก 88 - 108 เมกะเฮิรตซ์ เป็นการส่งคลื่นแบบ F.M.
5. สัญญาณคลื่นวิทยุที่ส่งออกจากสถานีส่งไปถึงเครื่องรับมี 2 ชนิด คือ
 - 5.1 คลื่นพื้นดิน หมายถึง คลื่นวิทยุที่ส่งจากสถานีส่งไปถึงเครื่องรับวิทยุโดยตรงมีทั้งระบบ A.M. และ F.M.
 - 5.2 คลื่นฟ้า หมายถึง คลื่นวิทยุที่ส่งขึ้นไปสะท้อนในบรรยากาศชั้นไอโอดีฟายร์ แล้วกลับมาจังเครื่องรับวิทยุ (มีในระบบ A.M. ส่วนระบบ F.M. ไม่มี เพราะคลื่น F.M. ทะลุผ่านบรรยากาศชั้นนี้ได้)
6. คลื่นวิทยุสามารถผลิตขึ้นได้ โดยอาศัยวงจรวิทยุของหลอดสุญญากาศหรือวงจรทรานซิสเตอร์
7. ไม่สามารถทะลุผ่านโลหะ หรือสิ่งกีดขวางขนาดใหญ่ แต่สามารถอ้อมผ่านสิ่งกีดขวางที่มีขนาดใกล้เคียงกับความยาวคลื่นได้
8. สามารถสะท้อนในบรรยากาศชั้นไอโอดีฟายร์ได้

18.3.2 คลื่นโทรศัพท์

1. มีความถี่ประมาณ 10^8 เฮิรตซ์
2. การส่งโทรศัพท์ต้องใช้กล้องถ่ายโทรศัพท์ ซึ่งสามารถเปลี่ยนภาพให้เป็นสัญญาณไฟฟ้าได้ในอัตรา $\frac{1}{25}$ วินาที ใช้คลื่นวิทยุที่มีความถี่สูง เช่น สถานีโทรศัพท์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ใช้ความถี่ในช่วง 202 ถึง 209 เมกะเฮิรตซ์
3. ภาพส่งออกไปในระบบเออีม (A.M.) ส่วนเสียงส่งออกไปในระบบเอฟเออีม (F.M.)
4. หลอดส่งภาพทำหน้าที่สร้างสัญญาณไฟฟ้าของภาพ มีส่วนประกอบสำคัญคือ แผ่นรับภาพ แผ่นรับสัญญาณ ปืนอิเล็กตรอน วงแหวนโลหะ
5. เครื่องรับโทรศัพท์ รับคลื่นโทรศัพท์จากเครื่องส่งแล้วจะแยกสัญญาณไฟฟ้าของภาพส่งไปยังหลอดภาพ เพื่อเปลี่ยนเป็นภาพได้ในอัตราภาพละ $\frac{1}{50}$ วินาที
6. เครื่องรับโทรศัพท์ระบบ 625 เส้น เป็นระบบสากล
7. เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ ระบบจะมีหลอดภาพซึ่งภายในมีเครื่องกำเนิดอิเล็กตรอนจะถูกยิงออกไปบนภาพ ตามสัญญาณไฟฟ้าที่ได้รับ สำหรับโทรศัพท์สีจะมีแหล่งกำเนิดอิเล็กตรอน 3 ชุด ใช้ความคุ้มความเข้มสัญญาณ สีแดง สีน้ำเงิน และสีเขียว

18.3.3 คลื่นไมโครเวฟ

1. ช่วงความถี่อยู่ในช่วง $10^9 - 3 \times 10^{11}$ เฮิรตซ์
2. ใช้ในการสื่อสาร เช่น ดาวเทียม โทรศัพท์มือถือ
3. ใช้ทำ雷达

雷达(RADAR ย่อมาจาก Radio Detection And Ranging)

1. เradar เป็นการส่งคลื่นไมโครเวฟออกไปเป็นช่วง ๆ แล้วรับสัญญาณที่สะท้อนกลับมาเข้าสู่เครื่องรับ ปรากฏให้เห็นบนจอภาพ ซึ่งจะบอกชนิดและระยะห่างของวัตถุที่สะท้อนได้
2. สายอากาศของ雷达 มีลักษณะเป็นงานโถงรูปพาราโบรา หมุนได้รอบแกน ทำหน้าที่ส่งและรับคลื่นไมโครเวฟ เหตุที่นิยมใช้คลื่นไมโครเวฟในระบบ雷达 เพราะคลื่นไมโครเวฟมีความถี่สูงสามารถทะลุบรรยากาศ และสะท้อนที่ผิววัตถุทิปได้ดี

3. จอรับคลื่นภาพ ลักษณะเป็นวงกลมมีเส้นบอกระยะทางเป็นวงรอบสูนย์กลาง และมีทิศทางกำกับภาพที่ปรากฏบนจอด้วยจะบอกตำแหน่งและระยะห่าง และทิศทางของวัตถุจากงานสายอากาศด้วย

4. ประโยชน์ของเรดาร์

4.1 ใช้ในการคมนาคม ควบคุมการจราจรทางอากาศ สนามบิน การเดินเรือ นำทางเรือเมื่อหมอกลงจัด

4.2 ใช้ในกรมอุตุนิยมวิทยา เช่น ใช้ตรวจหาตำแหน่งและทิศทางของลมพายุ พยากรณ์อากาศ

4.3 ใช้ในทางการทหาร ใช้ตรวจหาเครื่องบินข้าศึกเพื่อออกสกัด หรือเตือนภัยทางอากาศ และตรวจการเคลื่อนไหวของศัตรู

4.4 ด้านประมง เช่น ใช้ตรวจหาฝูงปลา

โดยทั่วไปเรามักจะพบการนำคลื่นไมโครเวฟไปใช้ในการสื่อสาร ปัจจุบันการปruzgอาหารนิยมใช้เตาไมโครเวฟกันทั่วๆไป ระยะความยาวคลื่นที่ใช้ในไมโครเวฟคือ แหล่งกำเนิดคลื่นไมโครเวฟยิงคลื่นไมโครเวฟไปยังพัดลมเพื่อให้พัดลมกระจายคลื่นไมโครเวฟไปทั่วเตา เมื่อคลื่นไมโครเวฟกระแทบกับอาหารมันจะส่งสนามไฟฟ้าเข้าไปในอะตอมของน้ำที่อยู่ในอาหารนั้น ทำให้อะตอมของน้ำซึ่งมีประจุคู่ชนิดตรงกันข้าม (dipole) เกิดการหมุนอย่างรวดเร็วทั่วไปประมาณ 2.4×10^9 รอบต่อวินาที ทำให้เกิดพลังความร้อนขึ้น อาหารที่ถูกปruzgโดยไมโครเวฟจะสุกทั่วหมดและรวดเร็ว เพราะคลื่นไมโครเวฟกระจายไปทั่ว

18.3.4 รังสีอินฟราเรด

1. มีความถี่อยู่ในช่วง $10^{11} - 10^{14}$ เฮิรตซ์

2. วัตถุร้อนจะแผ่รังสีอินฟราเรดที่มีความยาวคลื่นสั้นกว่า 10^{-4} เมตรออกมานะ

3. ประสานสัมพัทธิ์ทางความสามารถถ่ายทอดรังสีอินฟราเรดได้

4. ฟิล์มถ่ายรูปบางชนิดสามารถถ่ายรูปได้โดยอาศัยรังสีอินฟราเรด

5. สิ่งมีชีวิตจะแผ่รังสีอินฟราเรดออกมากตลอดเวลา

6. สามารถหลอกผ่านเมฆหมอกที่หนาเกินกว่าแสงธรรมชาติผ่านได้ จึงอาจยังมองเห็นได้ตามปกติ โลกจากดาวเทียม เพื่อศึกษาการแปรสภาพของป่าไม้หรือการเคลื่อนย้ายของฝุ่นสัตว์

7. รังสีอินฟราเรดเป็นตัวนำคำสั่งจากอุปกรณ์ควบคุมไปยังเครื่องรับที่เรียกว่า รีโมทคอนโทรล หรือการควบคุมระยะไกล สำหรับควบคุมการทำงานของเครื่องรับโทรทัศน์ เช่น การปิด การเปิด การเปลี่ยนสถานี

8. ใช้ในทางการทหารนำไปใช้เกี่ยวกับการควบคุมการใช้อาวุธนำวิถีเคลื่อนที่ไปยังเป้าหมาย

9. แหล่งกำเนิดของรังสีอินฟราเรด ได้จากแหล่งกำเนิดความร้อนทุกชนิด เช่น ดวงอาทิตย์ หลอดไฟ

10. ใช้ในการแพทย์ เช่น การผ่าเชื้อโรค กายภาพบำบัด การตรวจวินิจฉัยโรค

11. ใช้ในการอุตสาหกรรม เช่น การผลิตถนน การอบสีริด การผ่าเชื้อโรคก่อนบรรจุใส่ภาชนะ

18.3.5 แสง

1. มีความถี่ประมาณ 10^{14} เฮิรตซ์

2. ประสานตาของมนุษย์ไว้ต่อกลืนแม่เหล็กไฟฟ้าช่วงนี้มาก

3. วัตถุที่มีอุณหภูมิสูงมาก ๆ จะเปล่งแสงได้ เช่น ไส้หลอดไฟฟ้า ดวงอาทิตย์

4. เครื่องกำเนิดเลเซอร์ เป็นแหล่งกำเนิดแสงอาทิตย์ที่ให้แสงได้โดยไม่อาศัยความร้อน เช่น วงการแพทย์ ใช้เลเซอร์ในการผ่าตัดนัยน์ตา

18.3.6 รังสีอัตราไวโอลেต

1. มีความถี่อยู่ในช่วง $10^{15} - 10^{18}$ เฮิรตซ์
2. รังสีนี้เป็นตัวการที่ทำให้เกิดประจุอิสระ และ ไอออนในบรรยากาศชั้นไอโอดีโอโนสเพียร์
3. ทำให้สารเรืองแสง เกิดการเรืองแสง
4. สามารถทะลุผ่านวัตถุบาง ๆ บางชนิดได้ เช่น เสือผ้า แผ่นพลาสติก
5. ทำลายเซลล์เล็ก ๆ บางชนิดได้ เช่น เชื้อโรค
6. ประโยชน์ของรังสีอัตราไวโอลেต
 - 6.1 ใช้ทำการพิสูจน์เอกสาร ตรวจสอบลายเซ็น
 - 6.2 ช่วยร่างกายสัมเคราะห์วิตามินดี
 - 6.3 ใช้ตรวจคุณภาพอาหารว่าเสียหรือไม่
 - 6.4 ใช้ในการแสดงบนเวที
 - 6.5 ใช้ตรวจสอบสารเคมี

โทษจากการรังสีอัตราไวโอลे�ต อันตรายต่อผิวหนัง และตาคน เมื่อรับมาก็นานนานมาก ๆ อาจเป็นมะเร็งที่ผิวหนังได้

รังสีอัตราไวโอลे�ตที่มาจากการอาทิตย์ ส่วนใหญ่จะถูกสกัดกันไว้จากบรรยายกาศชั้นสตราโตสเพียร์ ซึ่งมีแก๊สไอโอดีนเป็นองค์ประกอบ แต่ปัจจุบันไอโอดีนในบรรยายกาศมีจำนวนลดลงมากจึงทำให้รังสีอัตราไวโอลे�ตแผ่ลงมา殃ผิวโลกมากขึ้น

18.3.7 รังสีเอกซ์

1. มีความถี่อยู่ในช่วง $10^{16} - 10^{21}$ เฮิรตซ์
2. แหล่งกำเนิดของรังสีเอกซ์ คือ ดวงอาทิตย์ หลอดรังสีเอกซ์ เครื่องรับโทรทัศน์
3. คุณสมบัติของรังสีเอกซ์
 - 3.1 ไม่เบี่ยงเบนในสนามแม่เหล็กและสนามไฟฟ้า
 - 3.2 เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความยาวคลื่นสั้นมาก
 - 3.3 มีอำนาจใจถลุงละลายสูง
 - 3.4 ทำให้แก๊สหรืออากาศอบ ๆ แตกตัวเป็นไอ้อนได้
 - 3.5 ทำให้สารเรืองแสงเกิดการเรืองแสง
 - 3.6 ทำปฏิกิริยากับแผ่นฟิล์มถ่ายรูปเหมือนกับแสง
 - 3.7 รังสีเอกซ์มีอันตรายและทำลายเซลล์ของสิ่งมีชีวิตได้
4. ประโยชน์ของรังสีเอกซ์
 - 4.1 ใช้ในการแพทย์ ตรวจวินิจฉัยโรค ตลอดจนการรักษาโรคมะเร็ง
 - 4.2 ใช้ในการอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง เพื่อตรวจสอบรูร่องหรือรอยร้าวต่าง ๆ
 - 4.3 ใช้ตรวจสอบสิ่งแผลกปลอม หรืออาชญากรรมในกระเบื้องหินห่อต่าง ๆ
 - 4.4 ใช้ตรวจสอบวัตถุโบราณว่ามีอายุนานนานเท่าไร

5. โทษของรังสีเอกซ์

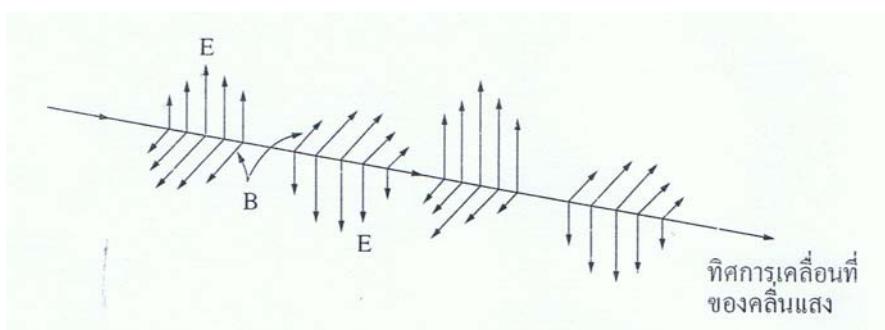
- 5.1 เมื่อร่างกายรับเข้าไปมาก เชลล์จะตายหรือเสื่อมคุณภาพ
- 5.2 อาจทำให้เกิดโรคมะเร็งได้
- 5.3 อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในยีน มีผลต่อกรรมพันธุ์

18.3.8 รังสีแกรมมา

1. มีความถี่สูงกว่ารังสีเอกซ์
2. แหล่งกำเนิดของรังสีแกรมมา คือ การสลายตัวของนิวเคลียสของธาตุกัมมันตรังสี รังสีคือสมิเกที่มาจากนอกโลก จะมีรังสีแกรมมาอยู่ด้วย การแผ่วรังสีของอนุภาค ประจุไฟฟ้าที่ถูกเร่งในเครื่องเร่งอนุภาคที่ทำให้เกิดรังสีแกรมมาได้
3. คุณสมบัติของรังสีแกรมมา
 - 3.1 ไม่เบี่ยงเบนในสนามแม่เหล็กและสนามไฟฟ้า
 - 3.2 ทำให้สารเรืองแสงเกิดการเรืองแสง
 - 3.3 ทำปฏิกิริยากับแผ่นพิล์มถ่ายรูป และพิล์มที่ไม่ไวต่อแสง
4. ประโยชน์ของรังสีแกรมมา
 - 4.1 ใช้ในการแพทย์ ใช้รักษาโรคมะเร็ง
 - 4.2 ใช้ในการเกษตร ศึกษาโรคพืชต่างๆ การดูดซึมแร่ธาตุของรากพืช การสังเคราะห์ด้วยแสง การเปลี่ยนแปลงพันธุ์พืช
 - 4.3 อบผลไม้ต่าง ๆ ตลอดผลผลิตอื่น ๆ ให้เก็บรักษาไว้ได้นาน ๆ
5. โทษของรังสีแกรมมา ทำลายเซลล์ร่างกาย เนื้อเยื่อต่าง ๆ อาจทำให้เกิดมะเร็งได้

18.4 โพลาไรเซชันของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

เนื่องจากเคลื่อนแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นคลื่นตามยาว ซึ่งมีทิศทางการสั่นของสนามไฟฟ้า และสนามแม่เหล็กตั้งฉากกับทิศทางการเคลื่อนที่ของคลื่นดังรูป

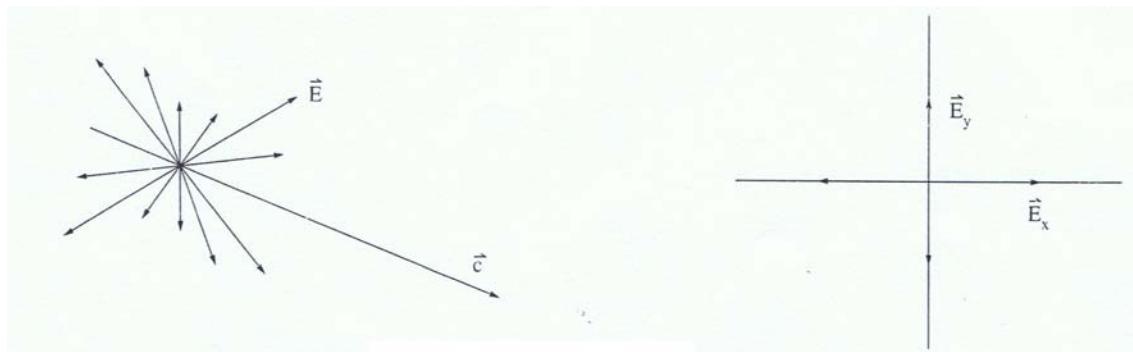

รูปแสดงทิศการเคลื่อนที่ของคลื่นแสง

จากรูปสนามไฟฟ้าจะเปลี่ยนแปลงทิศกลับไปมาในแนวเดิ่งเสมอ เราเรียกคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้านี้ว่า คลื่นโพลาไรส์ (polarized wave) หรืออาจกล่าวได้ว่า คลื่นโพลาไรส์ คือ คลื่นตามยาวที่มีระนาบการสั่นราบเดียว นั่นเอง

18.4.1 โพลาไรซ์ชั้นของแสง

แหล่งกำเนิดโดยทั่วไป เช่น ดวงอาทิตย์ หลอดไฟ ให้กำเนิดแสงจากการสั่นสะเทือนของอะตอมและไม่เลกูลจำนวนมากมายที่มีระนาบของการสั่นเรียงอย่างกระฉัดกระจายนี้เป็นระเบียบ ดังนั้นแสงที่ปล่อยออกมายังแหล่งกำเนิด จึงประกอบด้วยขบวนคลื่นจำนวนมากมายในทุกทิศทาง ดังนั้นแสงจากแหล่งกำเนิดแสงโดยทั่วไป จึงเป็นแสงไม่โพลาไรส์ (unpolarized light)

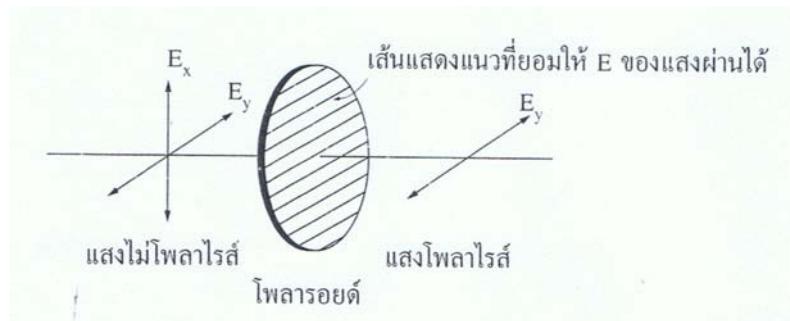
รูปแสดง (ก) ทิศของสนามไฟฟ้าของคลื่นแสงจากแหล่งกำเนิด

(ข) การรวมสนามไฟฟ้าจากรูป (ก) ให้อยู่ใน x และ y
คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีทิศพุ่งออกจากระดับ

จากรูป (ก) แสดงแสงไม่โพลาร์ไรส์จากแหล่งกำเนิดแสงใด ๆ ซึ่งสามารถรวมให้อยู่ในแกน x และ y ซึ่งตั้งฉากกับการเคลื่อนที่ของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (รูป ข) ดังนั้นเราสามารถแสดงแสงไม่โพลาร์ส์ด้วยลูกศรสองอันในแต่ละแกนดังรูป (ข) ได้

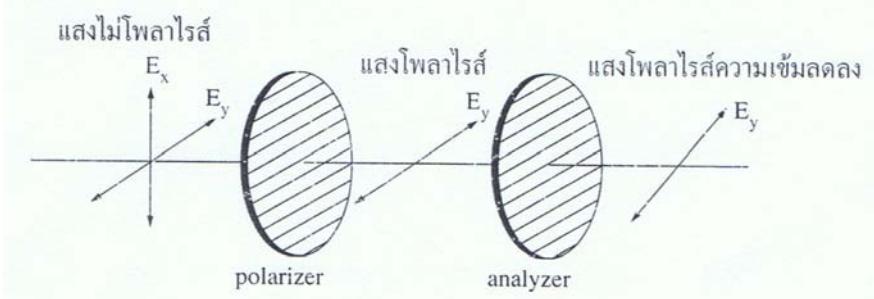
การทำให้แสงไม่โพลาร์ส์เป็นแสงโพลาร์ส์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

- ใช้แผ่นโพลารอยด์ แผ่นโพลารอยด์เป็นแผ่นที่มีสมบัติยอมให้สนามไฟฟ้าของแสงบางระบบผ่านไปได้เท่านั้น สนามไฟฟ้าที่ผ่านแผ่นโพลารอยด์ได้แสดงว่ามีทิศทางการสั่นอยู่แนวเดียวกัน ทิศของโพลาร์ส์ (ระบบที่ยอมให้สนามไฟฟ้าผ่านไปได้)

รูปแสดงแสงไม่โพลาร์สเมื่อผ่านแผ่นโพลารอยด์จะได้แสงโพลาร์ส

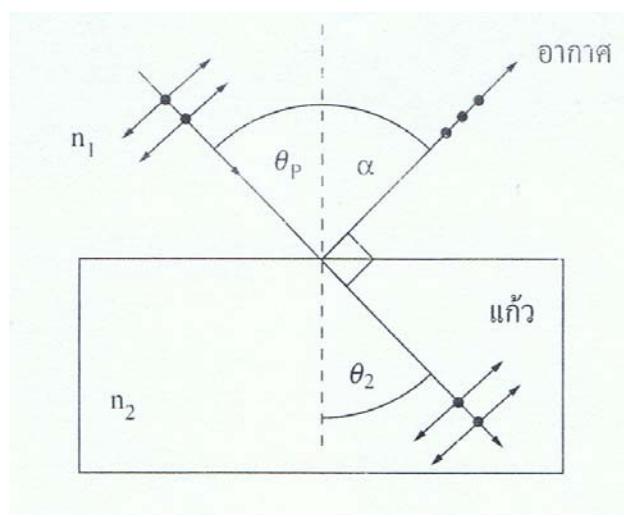
ในกรณีที่ผ่านโพลารอยด์ 2 แผ่น เราสามารถที่จะจัดแต่งโพลารอยด์ทั้งสองให้แสงที่ผ่านออกมายังโพลาไรส์ได้มากหรือน้อย ดังรูป

รูปแสดงแสงไม่โพลารายส์ เมื่อผ่านแผ่นโพลารอยด์สองแผ่น

แผ่นโพลารอยด์แผ่นแรกเรียกว่า polarizer มีหน้าที่ ทำให้แสงไม่โพลารายส์ให้เป็นแสงโพลารายส์ แผ่นที่สองเรียกว่า analyzer มีหน้าที่ ทำให้แสงที่ผ่านออกมายังโพลารายส์มากน้อยตามต้องการ โดยแสงที่ผ่านออกมายัง แผ่นที่สองจะมีความสว่างมากที่สุด เมื่อทิศโพลารอยด์สองหันหัวไปทางเดียวกัน และจะมีค่าน้อยที่สุด เมื่อทิศโพลารอยด์สองหันหัวไปทางตรงข้ามกัน (ถ้าแผ่นโพลารอยด์คุณภาพดีมากจะไม่มีแสงผ่านออกมายเลย)

2. โดยการสะท้อน เมื่อให้แสงไม่โพลารายส์ตกกระทบผิวватถุ เช่น แก้ว น้ำ หรือกระเบื้อง แสงสะท้อนจะเป็นแสงโพลารายส์เมื่อแสงทำมุมตักกระทบเป็นค่าเฉลี่วะค่าหนึ่ง เรียกมุมตักกระทบนี้ว่า มุมโพลารอยด์ (polarizing angle) หรือมุมบรูสเตอร์ (Brewster's angle) โดยมุมโพลารอยด์นี้จะทำให้รังสีสะท้อน (ซึ่งเป็นแสงโพลารายส์แล้ว) ทำมุม 90° กับรังสีหักเห ดังรูป

รูปแสดงโพลารายส์เชิงโดยการสะท้อน

จากรูป แสงไม่โพลารายส์ตกกระทบผิวแก้ว แสงตกกระทบประกอบด้วยสนามไฟฟ้าของสนามดึงจากกัน คือ สนามที่ขานานกับผิวแก้วแทนด้วย ● และสนามที่ทำมุมกับผิวแก้วแทนด้วย ↑ ให้ n แทนครรชนีหักเหของแก้ว และครรชนีหักเหของอากาศมีค่าเท่ากับ 1 ของกฎของเสนอ定律

$$n_1 \sin \theta_1 = n_2 \sin \theta_2$$

$$(1) \sin \theta_p = n \sin(90^\circ - \theta_p)$$

จาก $\theta_2 = 180^\circ - 90^\circ - \alpha = 90^\circ - \theta_p; \alpha = \theta_p$ (มุมตกรอบ = มุมสะท้อน)

$$\sin \theta_p = n \cos \theta_p$$

$$\tan \theta_p = n$$

$$\theta_p = \tan^{-1} n$$

เรียกกว่า กฏของบราสเตอร์ แสดงว่าถ้าให้แสงทุนมุมตกรอบ $\tan^{-1} n$ แสงที่สะท้อนจะเป็นแสงโพลาร์

3. โดยการหักเห เมื่อแสงผ่านเข้าไปในแก้วแล้วจะถูกหักเห แสงจะมีอัตราเร็วไม่เท่ากันทุกทิศทางแสงที่หักเหผ่านมาจึงแยกออกเป็น 2 แนว เป็นแสงโพลาไรส์

4. โดยการกระเจิงของแสง เมื่อแสงอาทิตย์ผ่านเข้าในบรรยากาศของโลก แสงจะกระแทบโน้มเล็กๆ ของอากาศหรืออนุภาคในบรรยากาศ อิเล็กตรอนในโน้มเล็กๆ จะดูดกลืนแสงที่ตกกระแทบนั้น และจะปลดปล่อยแสงนั้นออกมากอปรังในทุกทิศทาง เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า การกระเจิงของแสง เมื่อเราใช้ผ่านโพลารอยด์สั้นเกตแสงจากฟ้า เมื่อหมุนแพนโพลารอยด์ไปรอบ ๆ จะพบว่าความสว่างเปลี่ยนไป แสดงว่าแสงจากฟ้าส่วนหนึ่งมีแสงโพลาไรส์รวมอยู่ด้วย

แบบทดสอบที่ 18 เรื่อง คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (O-NET)

- (O-NET49) คลื่นวิทยุที่ส่งออกจากสถานีวิทยุสองแห่ง มีความถี่ 90 เมกะเฮิรตซ์ และ 100 เมกะเฮิรตซ์ ความยาวคลื่นของคลื่นวิทยุทั้งสองนี้ต่างกันเท่าใด
 1. 3.33 m
 2. 3.00 m
 - 3. 0.33 m**
 4. 0.16 m
- (O-NET49) ข้อใดเป็นการเรียงลำดับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากความยาวคลื่นน้อยไปมากที่ถูกต้อง
 1. รังสีเอกซ์ อินฟราเรด ไมโครเวฟ
 2. อินฟราเรด ไมโครเวฟ รังสีเอกซ์
 3. รังสีเอกซ์ ไมโครเวฟ อินฟราเรด
 4. ไมโครเวฟ อินฟราเรด รังสีเอกซ์
- (O-NET49) การฝากสัญญาณเสียงไปกับคลื่นในระบบวิทยุแบบ เอ็ม คลื่นวิทยุที่ได้จะมีลักษณะอย่างไร
 1. คลื่นวิทยุจะเปลี่ยนแปลงแอมเพลจูดตามแอมเพลจูดของคลื่นเสียง
 2. คลื่นวิทยุจะเปลี่ยนแปลงแอมเพลจูดตามความถี่ของคลื่นเสียง
 3. คลื่นวิทยุจะเปลี่ยนแปลงความถี่ตามแอมเพลจูดของคลื่นเสียง
 4. คลื่นวิทยุจะเปลี่ยนแปลงความถี่ตามความถี่ของคลื่นเสียง
- (O-NET50) มนุษย์օcas ส่องคนปฏิบัติการการกิจกรรมพื้นผิวดวงจันทร์ สื่อสารกันด้วยวิธีใดสะดวกที่สุด
 1. คลื่นเสียงธรรมชาติ
 2. คลื่นเสียงอัลตราซาวด์
 3. คลื่นวิทยุ
 4. คลื่นโซนาร์

5. (O-NET50) เมื่อคลื่นเคลื่อนจากตัวกลางที่หนึ่งไปดังกล่างที่สอง โดยอัตราเร็วของคลื่นลดลง ตามว่าสำหรับคลื่นในตัวกลางที่สอง ข้อความใดถูกต้อง
1. ความถี่เพิ่มขึ้น
 2. ความถี่ลดลง
 3. ความยาวคลื่นมากขึ้น
 4. ความยาวคลื่นลดลง
6. (O-NET50) คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่นิยมใช้ในเรื่องความคุมการทำงานของเครื่องโทรศัพท์มือถือ
1. อินฟราเรด
 2. ไมโครเวฟ
 3. คลื่นวิทยุ
 4. อัลตราไวโอลেต
7. (O-NET51) คลื่นวิทยุ FM ความถี่ 88 เมกะเฮิรตซ์ มีความยาวคลื่นเท่าไร กำหนดให้ความเร็วของคลื่นวิทยุเท่ากับ 3.0×10^8 เมตร/วินาที
1. 3.0 m
 2. **3.4 m**
 3. 6.0 m
 4. 6.8 m
8. (O-NET51) คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้านิคไดต่อไปนี้ที่มีความยาวคลื่นสั้นที่สุด
1. อินฟราเรด
 2. ไมโครเวฟ
 3. คลื่นวิทยุ
 4. **อัลตราไวโอลেต**
9. (O-NET52) คลื่นในข้อใดต่อไปนี้ที่มีความยาวคลื่นสั้นที่สุด
1. คลื่นวิทยุ
 2. คลื่นอินฟราเรด
 3. คลื่นไมโครเวฟ
 4. **คลื่นแสงที่ตามองเห็น**
10. (O-NET53) ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในข้อใดที่ไม่มีผลต่อการแผ่กระจายของคลื่นวิทยุ
1. การเปลี่ยนขนาดของจุดดับบนดวงอาทิตย์
 2. การเกิดแสงเหนือแสงใต้
 3. การเกิดน้ำทึ่นน้ำล้ง
 4. การเกิดคลื่นวัน คลื่นคืน
11. (O-NET53) ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
1. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าทุกชนิดมีอัตราเร็วในสัญญาภัยเท่ากัน
 2. **มีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้านางชนิดต้องอาศัยตัวกลางในการเดินทาง**
 3. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นคลื่นที่มีทั้งสนามไฟฟ้าและสนามแม่เหล็ก
 4. เมื่อคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเดินทางในตัวกลางที่เปลี่ยนไป อัตราเร็วของคลื่นจะเปลี่ยนไป
12. (O-NET54) เหตุใดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจึงจัดเป็นคลื่นตามข้าง
1. เพราะสนามแม่เหล็กมีทิศตั้งฉากกับสนามไฟฟ้า
 2. เพราะสนามแม่เหล็กและสนามไฟฟ้ามีทิศตรงข้ามกับทิศการเคลื่อนที่ของคลื่น
 3. **เพราะสนามแม่เหล็กและสนามไฟฟ้ามีทิศตั้งฉากกับทิศการเคลื่อนที่ของคลื่น**
 4. เพราะสนามแม่เหล็กและสนามไฟฟ้ามีทิศเดียวกับทิศการเคลื่อนที่ของคลื่น

แบบทดสอบที่ 18 เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

1. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าสามารถเกิดได้จากข้อใด

- ก. นิวตอรอน ข. อิเล็กตรอน ค. สนามแม่เหล็ก ง. สนามไฟฟ้า

2. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าทุกชนิดจะเคลื่อนที่ในสัญญาากาด โดยมีสิ่งหนึ่งมีอนกันกือข้อใด

- ก. ความถี่ ข. อัตราเร็ว ค. แอมเพลจูด ง. ความยาวคลื่น

3. ความยาวคลื่นช่วงใดต่อไปนี้มีความยาวคลื่นสั้นที่สุด

- ก. แสงสีแดง ข. แสงสีม่วง ค. คลื่นวิทยุ ง. รังสีเอกซ์

4. จากสมมติฐานของแมกซ์เวลล์ส์พบว่าการเปลี่ยนแปลงสนามไฟฟ้าจะทำให้เกิดอะไร

- ก. กระแสไฟฟ้า ข. แรงดัน ค. สนามแม่เหล็ก ง. แรงคลื่นไฟฟ้า

5. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า สามารถเคลื่อนที่ผ่านไส้ในข้อใด

- ก. ผ่านก๊าซ ข. เพียงสุญญากาศ

- ค. ผ่านบริเวณที่มีสนามไฟฟ้า ง. ผ่านได้ทุกข้อที่กล่าวข้างต้น

6. พลังงานของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าน่าจะซ่อนอยู่ในข้อใด

- ก. ความถี่ ข. ความเร็ว ค. ความยาวคลื่น ง. สนามแม่เหล็กไฟฟ้าและสนามแม่เหล็ก

7. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะไม่นำสิ่งในข้อใดไปด้วย

- ก. ประจุ ข. โนเมนตัม ค. พลังงาน ง. สัญญาณจากวิทยุ

8. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะนำสิ่งในข้อใดไปด้วย

- ก. ประจุ ข. ความถี่ ค. พลังงาน ง. ความยาวคลื่น

9. ทิศทางของสนามแม่เหล็กของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะอย่างไร

- ก. ขนานกับสนามไฟฟ้า ข. ตั้งฉากกับสนามไฟฟ้า

- ค. ขนานกับทิศทางการเคลื่อนที่ของคลื่น ง. มีทิศตั้งฉากทั้งสนามไฟฟ้าและทิศการแผ่ของคลื่น

10. ขนาดความเข้มของสนามแม่เหล็กของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในขณะใดจะเป็นไปตามข้อใด

- ก. แปรผกผันกับความเข้มสนามไฟฟ้า ข. เป็นปฏิกักษ์โดยตรงกับความเข้มสนามไฟฟ้า

- ค. เท่ากับสนามไฟฟ้า ง. ถูกทุกข้อ

11. ความเร็วของแสงในอากาศ 3×10^8 เมตร/วินาที สถานีวิทยุ F.M. สถานีหนึ่งประกาศว่ากระายเสียงด้วยความถี่ 100 MHz ความยาวคลื่นในอากาศของสถานีนั้นเป็นเท่าใด

- ก. 1 เมตร ข. 2 เมตร ค. 3 เมตร ง. 4 เมตร

12. จากข้อ 11. สายอากาศที่สั้นที่สุดที่ทำให้เกิดคลื่นนั่งในสายอากาศนั้นได้พอดีต้องยาวเท่าใด

- ก. 0.5 เมตร ข. 1 เมตร ค. 1.5 เมตร ง. 2 เมตร

13. คลื่นวิทยุ FM ความถี่ 88 เมกะเฮิรตซ์ มีความยาวคลื่นเท่าใด กำหนดให้ความเร็วของคลื่นวิทยุเท่ากับ

- 3.0×10^8 เมตร/วินาที

- ก. 3.0 เมตร ข. 3.4 เมตร ค. 6.0 เมตร ง. 6.8 เมตร

14. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งหนึ่งออกอากาศด้วยคลื่น 100 เมกะเฮرتซ์ ถ้าต้องการสร้างสายอากาศสำหรับรับคลื่นของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งนี้ ความยาวที่เหมาะสมของสายอากาศที่ท่านจะสร้างจะเป็นเท่าใด
 ก. 0.5 เมตร ข. 1 เมตร ค. 1.5 เมตร ง. 2 เมตร
15. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าทุกชนิดมีคุณสมบัติที่เหมือนกันคือข้อใด
 ก. หักเหได้เท่ากัน ข. เลี้ยวเบนได้เท่ากัน ค. แทรกสอดได้เท่ากัน ง. มีความเร็วเท่ากันแสง
16. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในข้อใดที่มีพลังงานมากที่สุด
 ก. แสง ข. **รังสีเอ็กซ์** ค. ไมโครเวฟ ง. อัลตราไวโอลেต
17. เมื่อนักบินอวกาศขึ้นไปบนดวงจันทร์สามารถพูดคุยกับคนที่อยู่บนโลกได้ จะต้องใช้คลื่นชนิดใด
 ก. คลื่นวิทยุ ข. คลื่นเสียง ค. คลื่นโทรทัศน์ ง. **คลื่นไมโครเวฟ**
18. คลื่นวิทยุ F.M. มีช่วงความถี่เท่าใด
 ก. 88 - 108 kHz ข. **88 - 108 MHz** ค. 530 - 1600 kHz ง. 530 - 1600 MHz
19. สถานีโทรทัศน์ใช้วิธีส่งเสียงและภาพในระบบใดตามลำดับ
 ก. A.M. - A.M. ข. A.M. - F.M. ค. **F.M. - A.M.** ง. F.M. - F.M.
20. ข้อใดเรียงลำดับจากความยาวคลื่นน้อยไปหามากได้ถูกต้อง
 ก. อินฟราเรด, แสง, แกมมา ข. **รังสีเอ็กซ์**, อินฟราเรด, แสง
 ก. ไมโครเวฟ, แสง, อินฟราเรด ง. **รังสีเอ็กซ์**, อัลตราไวโอลেต, อินฟราเรด
21. ข้อใด **ไม่ใช่** คุณสมบัติของรังสีเอ็กซ์
 ก. ทำให้แก๊สแตกตัวเป็นอิオン ข. เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าความถี่สูง
 ค. มีอำนาจในการผ่านทะลุทะลวงสูง ง. **เมืองบนในส่วนไฟฟ้าและส่วนแม่เหล็ก**
22. คลื่นวิทยุที่ส่งออกจากสถานีวิทยุสองแห่ง มีความถี่ 90 MHz และ 100 MHz ความยาวของคลื่นวิทยุทั้งสองนี้ต่างกันเท่าไร
 ก. 0.16 m ข. **0.33 m** ค. 3.00 m ง. 3.33 m
23. คลื่นวิทยุแตกต่างจากคลื่นแสงอย่างไร
 ก. **คลื่นวิทยุมีความถี่ต่ำกว่าคลื่นแสง** ข. คลื่นวิทยุความถี่สูงกว่าคลื่นแสง
 ก. คลื่นวิทยุคลื่นที่ได้เร็วกว่าคลื่นแสง ง. คลื่นวิทยุคลื่นที่ได้ช้ากว่าคลื่นแสง
24. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มนุษย์สามารถสัมผัสได้คือข้อใด
 ก. **รังสีเอ็กซ์** ข. รังสีแกมมา ค. **รังสีอินฟราเรด** ง. รังสีอัลตราไวโอลেต
25. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าช่วงคลื่นต่างๆ ในสเปกตรัม
 1. มีแหล่งกำเนิดและการตรวจจับที่ต่างกัน
 2. เคลื่อนที่ในสัญญาคัดวยความเร็วแสง
 3. มีการส่งผ่านพลังงานไปพร้อมกับคลื่น
 ก. ข้อ 1 เท่านั้น ข. ข้อ 1 และ 2 ค. ข้อ 2 และ 3 ง. ข้อ 1, 2 และ 3
26. การเขื่อนโลหะด้วยไฟฟ้าสามารถทำให้เกิดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าชนิดใด
 ก. อินฟราเรด ข. **อัลตราไวโอลেต** ค. แกมมา ง. เอ็กซ์
27. มนุษย์สามารถส่องคนปฎิบัติภารกิจบนพื้นผิวดวงจันทร์ สื่อสารกันด้วยวิธีใด
 ก. **คลื่นวิทยุ** ข. คลื่นโซนาร์ ค. คลื่นเสียงธรรมชาติ ง. คลื่นเสียงอัลตราชาวด์

28. Henry Becquerel นำแผ่นฟิล์มใส่ไว้ในช่องสีดำว่าง ไว้ติดชุดยูเรนิยม เมื่อนำฟิล์มไปล้างพบว่า เกิดรอยด้านบนแผ่นฟิล์มและสรุปว่ารังสีที่ออกมานะ จากชุดยูเรนิยม ไม่ใช่รังสีเอกซ์ด้วยเหตุผลใด
1. รอขึ้นน้ำมีความเข้มมากกว่ารังสีเอกซ์
 2. รังสีนี้ถูกปล่อยออกจากตัวคนเดลา
 3. รังสีนี้ทำให้เกิดการแตกตัวเป็นอ่อนๆได้กว่ารังสีเอกซ์
 4. รังสีนี้เป็นเบนในสนามแม่เหล็ก
- ข้อที่ถูกต้องคือ
- ก. 1, 2, 3 ข. 2, 3, 4 ค. 1, 3, 4 ง. ถูกทุกข้อ
29. สมบัติข้อใดของคลื่นไมโครเวฟที่ทำให้อาหารสุกได้
- ก. ทะลุผ่านวัสดุได้ บ. มีความถี่สูงกว่าคลื่นวิทยุ
- ค. ทำให้ไม่เกิดกลิ่นน้ำสัน ง. เมื่อผ่านวัสดุคลื่นจะสะท้อนไปมาในวัสดุได้
30. ข้อความใดต่อไปนี้ กล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับรังสีอัลตราไวโอเลต
- ก. มีประโยชน์ในการฆ่าเชื้อโรค
- ข. มองเห็นเป็นสีม่วงอ่อนและสามารถผ่านแผ่นแก้วบาง ๆ ได้
- ค. สามารถทำให้สารเคมีบางชนิดเรืองแสงได้เมื่อมีการนำไปใช้ส่องเลือพื้นาทีที่ทำด้วยสารเรืองแสงของผู้แสดง บนเวทีจะช่วยให้เห็นเป็นสีสันที่น่าตื่นตามากขึ้น
- ง. ถ้าโอดิโซนในห้องบรรยายศาสชั้นบนลดน้อยลง การคุ้งคลื่นรังสีอัลตราไวโอเลตจากดวงอาทิตย์ก็จะลดลงไป ด้วย งานอาจได้รับอันตรายจากการรังสีนี้ที่ตกลงสู่โลกได้
31. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าต่อไปนี้ คลื่นใดมีความถี่ต่ำที่สุด
- ก. คลื่นวิทยุ ข. คลื่นแสง ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต
32. รังสีที่ใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบลายมือผู้ก่อจลาจล คือรังสีใด
- ก. รังสีเอกซ์ ข. รังสีแกรมมา ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต
33. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าชนิดใดที่สามารถสะท้อนได้ที่บรรยายศาสชั้น ไอโอดีโนสเฟียร์คือข้อใด
- ก. คลื่นโทรศัพท์ ข. รังสีอินฟราเรด ค. คลื่นไมโครเวฟ ง. คลื่นวิทยุ เอ เอ้ม
34. ข้อใดที่ถือว่าเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการรังสีอินฟราเรด
- ก. ตรวจสอบและค้นหาสัตว์ป่าในที่มืด บ. ใช้อุปกรณ์ที่ทำให้อาหารสุก
- ค. ใช้ในอุตสาหกรรมอบสี ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
35. แสงสีใดต่อไปนี้ที่มีความถี่น้อยที่สุด
- ก. สีม่วง ข. สีแดง ค. สีเหลือง ง. สีน้ำเงิน
36. รังสีอัลตราไวโอเลตได้มาจากไหน
- ก. ดวงอาทิตย์ ข. หลอดเรืองแสง ค. เครื่องรับโทรศัพท์ ง. ข้อ ก และข้อ ข ถูก
37. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่นิยมใช้ในเรื่องความคุมการทำงานของเครื่องโทรศัพท์คือข้อใด
- ก. คลื่นวิทยุ ข. อินฟราเรด ค. คลื่นไมโครเวฟ ง. อัลตราไวโอเลต
38. ในธรรมชาติร่างกายของคนสามารถสร้างวิตามินจากรังสีอะไร
- ก. รังสีเอกซ์ ข. รังสีแกรมมา ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต
39. รังสีใดที่ทำให้เกิดประจุอิสระในบรรยายศาสชั้น ไอโอดีโนสเฟียร์ คือข้อใด
- ก. รังสีเอกซ์ ข. รังสีแกรมมา ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต

40. รังสีใดต่อไปนี้ไม่ได้ออกมาจากนิวเคลียสของธาตุกัมมันตรังสี
- ก. รังสีแอลฟ่า บ. รังสีบีตา ค. รังสีแกมมา ง. รังสีเอ็กซ์
41. เมื่อใช้สิ่งกีดขวางต่อไปนี้กันรังสีเอ็กซ์ สิ่งใดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด
- ก. เหล็ก ข. เเงิน ค. ทองแดง ง. ตะกั่ว
42. รังสีชนิดใดมีพลังงานมากที่สุด
- ก. รังสีเอ็กซ์ ข. รังสีแกมมา ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต
43. รังสีที่แตกต่างไปจากรังสีอื่นคือข้อใด
- ก. รังสีบีตา ข. รังสีเอ็กซ์ ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต
44. ความถี่คลื่นวิทยุอยู่ในช่วงใด
- ก. สูงกว่ารังสีอินฟราเรด บ. ต่ำกว่ารังสีอินฟราเรด
ค. สูงกว่ารังสีอัลตราไวโอเลต ง. อยู่ในช่วงเดียวกับรังสีแกมมา
45. การส่งโทรทัศน์สีใช้อะไรเป็นแม่สื่อที่จะทำให้เกิดสีตามธรรมชาติ
- ก. สีแดง สีฟ้า สีเหลือง บ. สีแดง สีน้ำเงิน สีแสด
ค. สีแดง สีน้ำเงิน สีเขียว ง. สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง
46. วิทยุ เอ.เอ็ม. ดีกว่า เอฟ.เอ็ม. ในด้านใด
- ก. ส่วนขยายทางไกลกว่า บ. กินไฟน้อยกว่าระบบ เอฟ.เอ็ม.
ค. ให้กำลังสูงกว่าเมื่อมีขนาดเท่ากัน ง. เสียงดังกว่า เพราะสถานีสามารถส่งกำลังสูงกว่า
47. อันตรายจากการรังสีใดที่พ่อแม่อาจทำให้หัวใจหยุดเต้นได้
- ก. รังสีเอ็กซ์ บ. ไมโครเวฟ ค. รังสีอินฟราเรด ง. รังสีอัลตราไวโอเลต
48. เหตุที่ใช้ไมโครเวฟแทนคลื่นวิทยุในระบบโทรศัพท์มือถือ
- ก. คลื่นวิทยุจะห้อนจ่ายเกินไป บ. ความยาวคลื่นของคลื่นวิทยุสั้นกว่า
ค. ไมโครเวฟมีอำนาจทะลุผ่านได้กว่า ง. คลื่นวิทยุถูกผสานกับคลื่นอื่นในบรรยากาศได้ง่าย
49. การยิงไมโครเวฟไปยังภาชนะพลาสติกที่บรรจุน้ำ สิ่งที่เกิดขึ้นคืออะไร
- ก. อุณหภูมิของน้ำลดลง บ. อุณหภูมิของน้ำเพิ่มขึ้น
ค. การหักเหและการแทรกสอด ง. การสะท้อนและการแทรกสอด
50. รังสีอินฟราเรดและคลื่นไมโครเวฟมีสิ่งที่เหมือนกันคือ
- เป็นคลื่นประเภทเดียวกัน
 - ตรวจจับด้วยฟิล์มถ่ายรูปเหมือนกัน
 - มีประโยชน์ในการสื่อสารเหมือนกัน
- คำตอบที่ถูกต้องคือข้อใด
- ก. ข้อ 1 เท่านั้น บ. ข้อ 1 และ 2
ค. ข้อ 2 และ 3 ง. ข้อ 1, 2 และ 3